

Vraag nr. 22
van 12 november 1998
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Borstkankerpreventie – Melatonine

Een Fins onderzoek over borstkanker bij vrouwelijk vliegpersoneel dat onregelmatige diensten draait, leerde dat stewardessen na een dienstperiode van vijftien jaar twee keer zo veel kans hebben op het ontwikkelen van borstkanker als vrouwen die geen onregelmatige diensten draaien. De verklaring zou liggen in een tekort aan melatonine (het hormoon dat in het nachtelijk donker wordt afgescheiden). De oorzaak van dit tekort is de verstoring van het waak-slaapritme. Al eerder leek er een verband te bestaan tussen melatonine en borstkanker : proefdieren ontwikkelen minder vaak borstkanker als men hen extra melatonine geeft.

Men kan zich afvragen hoe het zit met bijvoorbeeld verpleegkundigen, die vaak onregelmatige posten draaien en nachtdienst doen. Ook bij hen wordt het waak-slaapritme geregeld verstoord en zal er een tekort zijn aan melatonine.

De minister, bevoegd voor Gezondheidsbeleid, heeft preventie van borstkanker als één van haar duidelijke opties naar voren geschoven. In de VS stelt men ter preventie van borstkanker vrij melatonine ter beschikking van personen met onregelmatige werkuren.

1. Is de minister op de hoogte van het verband tussen onregelmatige diensturen en verhoogde kans op borstkanker bij vrouwen ?
2. Heeft zij terzake preventieve initiatieven genomen, zoals het ter beschikking stellen van melatonine ?
3. Heeft zij dit reeds ter sprake gebracht op de Interministeriële Conferentie Gezondheidszorg ?

Antwoord

1. Momenteel bestaan er onvoldoende evidence based gegevens om het verband te bewijzen tussen onregelmatige diensturen en verhoogde kans op borstkanker bij vrouwen ten gevolge van een abnormale melatoninesecretie.

Bij raadpleging van de Medline Express kon slechts één artikel (de Presse-Medicale 1985 Sep 21 ; 14(31) : 1659-63) gevonden worden waarbij een correlatie wordt gelegd tussen abnormale concentraties of stoornissen in het afscheidingsritme van melatonine en bepaalde

aandoeningen waaronder borstkanker. In dit artikel wordt gesuggereerd dat melatonine mogelijk als een "biologische marker" zou kunnen worden gebruikt, hoewel zijn fysiologische functie bij de mens duister blijft.

Opdat een verband tussen kanker en bepaalde stoffen wetenschappelijk aanvaard is, dienen verschillende onderzoeken die beantwoorden aan vastgelegde criteria in dezelfde richting te wijzen. Momenteel beschikt men daar duidelijk nog niet over.

2. Het vinden van uitlokkende factoren van kanker en de vertaling hiervan naar het nemen van preventieve maatregelen vragen een andere benadering en bijkomende wetenschappelijke onderzoeken.

Indien zou blijken dat er inderdaad een verband zou bestaan tussen melatonine en borstkanker dient eerst een grondig onderzoek te gebeuren van de ganse fysiologie van melatonine. Verder moet worden onderzocht wat de positieve effecten zijn van een supplementaire toediening bij dier en mens, wat de negatieve bijwerkingen zijn, en of er meer voordelen dan nadelen zijn.

Kortom, heel de zaak dient zeer grondig te worden onderzocht en men kan zeker momenteel nog niet overgaan tot het preventief ter beschikking stellen van melatonine aan bepaalde personen.

3. Om bovenvermelde redenen wens ik deze aan gelegenheid niet ter sprake te brengen op de Interministeriële Conferentie Gezondheidszorg.